

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

OPINNÄYTETYÖ

**Kun olisi paikka, minne mennä
missä kynnyks on riittävän matala**

Miten Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry työpajatoiminta
vastaa uuteen nuorisolakiin
Jaana Vähäsöyrinki

Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma AMK (220 op)

Huhtikuu / 2017

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Jaana Vähäsöyrinki	Sivumäärä 38
Työn nimi Kun olisi paikka, minne mennä missä kynnyks on riittävän matala	
Ohjaava(t) opettaja(t) Juha Niiranen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry / Auli Mikkola	
Tiivistelmä <p>Tämä opinnäytetyö tutkii ja vertaa sitä, kuinka Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry vastaa uuteen nuorisolain työpajatoiminnassa. Webropol kyselyllä nuorille on tutkittu myös sitä, miten vaikuttavaa työpajavalmennus on työpajalla, kun kyseessä on Haapajärvi, pieni kaupunki Pohjois- Pohjanmaalla. Aluehallintovirastot työpajatoiminnan rahoittajana tulevat tarkastamaan työpajojen kelpoisuusvaatimukset, jotka perustuvat nuorisolain toteuttamiseen.</p> <p>Tutkimuksen teoreettinen lähtökohta on John Deweyn kokemusfilosofia, jonka viesti on, että ihminen oppii tekemällä oman kokemuksensa kautta. Tämä käytännöllinen filosofia on työpajatoiminnan kulmakiviä. Tutkimuksen taustatietona kerron Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n yhdistyksen historiasta ja eri toiminnoista, kuten työpajasta, ruokapankista, etsivä nuorisotyöstä, Jokilaaksojen Ohjaamosta ja hankkeista. 1.1.2017 voimaan astuneen nuorisolain vertaaminen työpajatoimintaan kuvataan käytännön esimerkkien kautta.</p> <p>Vaikuttavuuskysely tehtiin nuorille, jotka olivat työpajalla vuosina 2015–2017. Tämä tutkimus antaa Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n yhdistykselle työkalun tarkastella työpajatoimintaansa ja kehittää sitä tutkimuksen tulosten mukaan. Tutkimuksen tavoitteena on konkreettinen muutos ja kehitys yhdistyksen työpajatoiminnassa. Tutkimus viitoitti tietä siihen, että työpajatoiminta matalan kynnyksen toimintana on vaikuttavaa.</p>	
Asiasanat työpaja, kokemusfilosofia, vaikuttavuus	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Jaana Vähäsöyrinki	Number of Pages 38
Title	
Supervisor(s) Juha Niiranen	
Subscriber and/or Mentor Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry / Auli Mikkola	
Abstract <p>This thesis investigates and compares how Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry association responds to the new Youth Act in their workshop operations. The questionnaire used in the study, Webropol, was also used to investigate the effectiveness of workshop training even though it is conducted in a small town, Haapajärvi, located in Pohjois-Pohjanmaa in Finland. As the financiers of the workshop operations, Regional State Administrative Agencies will examine the eligibility requirements of the workshops, which are set based on the implementation of the Youth Act. The theoretical base of the study is John Dewey's empiricism, which states that a person learns by doing, via their own experiences. This practical philosophy is one of the cornerstones of the workshop operations. As background information of the study, the thesis contains information regarding the history and activities of the Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry association, as well as further descriptions of the workshop, foodbank, outreach youth work, Jokilaaksojen Ohjaamo, advisory service point and other projects. Comparing the Youth Act, which came to force on 1.1.2017, to the workshop operations, is described through practical examples. The effectiveness questionnaire was answered by youth who were at the workshop between 2015-2017. This study gives the Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry association a tool to review and develop their workshop operations based on the results. The aim of the study is a concrete change and development in the association's workshop operations. The study pointed the way towards the workshop operations being effective and having encouraging results.</p>	
Keywords workshop, effectiveness, empiricism	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Mistä opinnäytetyössäni on kyse	6
1.2 Webropolkysely	6
2 TEOREETTINEN VIIITEKEHYS	7
2.1 John Deweyn kokemusfilosofia työpajalla	9
3 JOKILAAKSOJEN NUORTEN TUKI RY	9
3.1 Työpaja	11
3.2 Etsivä nuorisotyö	13
3.3 Jokilaaksojen Ohjaamo	14
3.4 Hankkeet	15
4 NUORISOLAKI UUDISTUS	16
4.1 Nuorisolain kuulemispolku	17
4.2 Miten uusi nuorisolaki vastaa työpajan toimintaan käytännössä.	17
5 TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄ	24
5.1 Webropol kysely nuorille työpajan vaikuttavuudesta	25
5.2 Webropol kyselyn analysointi	25
6 POHDINTAA	34
LÄHTEET	36

1 JOHDANTO

Kun olisi paikka, minne mennä.
missä kynnyks on riittävän matala.
Vanha ja vaivainen rakennus,
sammalta katolla,
kivijalkakin hiukka mutkilla,
lattiakin narisee paikoin.
Sen paksuista vahvoista hirsistä
huokuu voima ja vahvuus.
Sinne on ollut helppo rakentaa
vahvojen hirsien keskelle paikka
minne ihmisen on helppo tulla.
Talonväki ei katso kulkijaa
kuka hän on.
Tervetulleeksi toivottavat,
peremmälle pyytävät,
aina kahvia pannussa.
Varoen lähestyvä
ihmistä.
Eivät heti utele
miksi tulet.
Syyn kun tietävät.
(Aini Rapo, 2012.)

1.1 Mistä opinnäytetyössäni on kyse

Tämä opinnäytetyöni sisältää toimintatutkimuksellisia elementtejä, siitä miten uusi nuorisolaki HE 111/2016 vaikuttaa Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n työpajatoimintaan. Miten me työssämme työpajalla toteutamme nuorisolakia ja miten se ilmenee työpajan valmennuspalveluissa. Mitkä ovat niitä asioita, joihin meidän täytyy työpajalla kiinnittää huomiota ja miten toimintaa kehittää niin, että nuorisolaki näkyy ja toteutuu myös arjen toiminnassa.

Sain oivalluksen opinnäytetyön tekemiseen, kun olin syksyllä 2016 kuuntelemassa kahta nuorisolain asiantuntijaa. Ensimmäinen kosketus uuteen nuorisolakiin oli Pohjois-Pohjanmaan aluehallintoviraston järjestämässä koulutuksessa syyskuussa, jossa Opetushallituksen nuoriso- ja liikuntapolitiikan osaston johtaja Georg Wrede kertoi tulevasta laista avaten siitä myös käytännöllisen puolen. Marraskuussa Pohjois-Pohjanmaan aluetyöpajapäivillä opetus- ja kulttuuri ministeriön neuvotteleva virkamies Jaana Walden jatkoi uuden nuorisolain käsittelemistä.

Usein lakitekstien käsitteet eivät avaudu ja ne koetaan vaikeasti ymmärrettäväksi. Nuorisolaki on kuin peruskallio, mutta työpajan arjessa ja käytännössä se helposti katoaa erilaisten työtoimintojen sisään. Opetus- ja kulttuuriministeriö tulee seuraamaan tulevana vuosina entistä tarkemmin sitä, miten eri kunnat ja kaupunkien nuorisotoimet ja työpajat toteuttavat nuorisolakia. Tämä varmasti tulee vaikuttamaan myös siihen, miten paljon eri aluehallintovirastoille ympäri maata jaetaan rahaa nuoriso- ja työpajatoimintaan. Vuonna 2018 voimaan tuleva sosiaali- ja terveystalouden uudistus (SOTE) voi muuttaa myös työpajojen rahoituksen kriteereitä ja jopa vähentää työpajoja Suomessa.

1.2 Webropolkysely

Opinnäytetyön toisessa osassa on vaikuttavuuskysely työpajan nuorille Webropol ohjelmalla. Webropol-haastattelussa käytetään kvantitatiivista tutkimusta, koska se tuo esille tilastollisia selkeitä lukuja. Kyselyn tarkoituksena on kehittää Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n työpajan toimintaa. Tarkastella sitä, olemmeko tehneet työn hyvin ja onko toiminnastamme ollut hyötyä työpajalla oleville nuo-

rille. Haastattelu on lähetetty sähköpostilla 33 nuorelle, jotka ovat olleet työpajalla tai ovat edelleen työpajalla kirjoilla vuosina 2015–2017. Kysymysten aseteluun ja selkeyteen on kiinnitetty erityisen paljon huomiota, jotta niihin olisi mahdollisimman helppo vastata. Kysymyksiä on yksitoista kappaletta, joissa erityyppisiä vastausvaihtoehtoja. Nuoret ovat vastanneet anonyymisti, jotta vastaukset olisivat mahdollisemman aitoja ja rehellisiä.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Tarkastelen työpajatoimintaa filosofi John Deweyn (1859–1952) kokemusfilosofian kautta. Amerikkalaisen filosofi John Deweyn ajatuksena oli, että ihminen oppii oman kokemuksensa ja toimintansa kautta. Tekemällä oppimisessa on keskeisintä pohdiskella, mitä seurauksia omalla toiminnalla on ympäristöön ja ihmisiin. Hän vastusti länsimaisen filosofian ajattelun perusjaottelua, jonka mukaan ihmisestä voidaan erottaa älyllinen teoreettinen pohdinta ja käytännön toiminta ja aistikokemukset. Deweyn mielestä älyllinen ajattelu perustuu aina toimintaan ja kokemukseen. Hän koki, että koko länsimäinen koulutusjärjestelmä perustuu käsitykseen, että tietoa otetaan passiivisesti vastaan, eikä sitä omakohtaisesti täydennetä kokemuksella. Koulutuksen tarjoama tieto hajotetaan eri kokoelmaksi, jossa teoria ei kohtaa käytäntöä ja kokemusta. Hän myös koki, että länsimaisessa arvostelujärjestelmässä opettajat arvostavat vain yksilösuorituksia.

Charles Darwinin Lajien synty -teos (1859) vaikutti voimakkaasti Deweyn ajatteluun. Darwinin evoluutioteoria, jonka mukaan elävä luonto on jatkuvassa muutoksessa, ja eliöiden ominaisuuksien muuntuminen sekä sopeutuminen periytyvät jälkeläisille. Eliöt, jotka eivät kykene muuttumaan ja sopeutumaan luonnonvalinta karsii sukupuuttoon. Deweylle se todisti sen, että ihminen osana luontoa on myös jatkuvasti muuttuva olento, joka muuttuu kokemustensa kautta. Emme koe uusia kokemuksiamme aina samanlaisena vaan ne kytkeytyvät aiempiin kokemuksiin ja saavat uusia merkityksiä tietoisuudessamme. Ihmisen kokemus maailmasta ei ollut pelkästään tiedon saamista ja sen tarkastelua vaan apuväline siellä toimimiseen.

Deweyn näkemys erosi Darwinin evoluutioteoriasta. Hän ei uskonut Darwinin selitystä, että elinoloista kamppaileminen ja kilpaileminen edellyttäisivät aina hävinneen lajin tuhoutumista. Hän uskoi, että lajin kamppailussa menestyminen johtuu siitä, kuinka eri lajit pystyvät luomaan uusia toimivia vuorovaikutussuhteita muihin lajeihin ja kuinka ne sopeutuvat muutokseen ja kykenevät muokkaamaan ympäristöään.

Dewey koki, että teknologian kehityksen myötä ihmisten kokemukset kaventuivat ja yksipuolistuivat. Ihmisten erikoistuminen tiettyihin kapea-alaisiin ammatteihin heikentävät heidän kykyään kokea erilaisia kokemuksia ja laajentaa elämänpiiriään. Hän uskoi, että tämänkaltainen kokemusmaailman köyhtyminen aiheuttaa ahdistusta ja levottomuutta. Ahdistus ja levottomuus saavat ihmiset tavoittelemaan jatkuvasti uusia voimakkaita elämyksiä, ja se purkautuu myös hillittömään kuluttamiseen ja tavaroiden haalimiseen.

Deweyn mukaan nykyisen elämänmuotomme aiheuttama kiire, työelämämme vaatimukset ja kapea-alainen erikoistuminen vaikuttaa meihin niin, että emme ehdi käsitellä kokemuksiemme seuraamuksia. Miten tekemämme työ vaikuttaa ympäristöön ja toisiin ihmisiin, ja mitä eri seurauksia siitä on.

Deweyn kokemusfilosofian mukaan ihmisen kokemusta ei voi erottaa hänen ympäristöstään. Ihmisen kokemus on aina yhdistelmä hänen ominaisuuksistaan, ympäristöstä ja niiden vuorovaikutussuhteesta. Ihmisen toiminta tai ympäristön tapahtumat vaikuttavat molempiin. Ihmisen kokemus on aina vuorovaikutussuhteessa ympäristönsä kanssa niin kauan kuin elämää jatkuu.

Dewey arvosti ihmisen kykyä käyttää mielikuvitusta kokemuksen tulkitsijana. Mielikuvituksen tehtävänä on asettaa aikaisemmista kokemuksista koetut asiat uusiin yhteyksiin. Ihmisen mielikuvitus täydentää, värittää ja muuttaa kokemuksen niin, että hän ei koe sitä niin kuin aistit sen hänelle välittävät. Tämä auttaa ihmistä ennakoimaan toimintaansa ja näkemään eri tilanteissa uusia mahdollisuuksia. (Alhanen 2013)

2.1 John Dewey'n kokemusfilosofia työpajalla

Työpajan eri toiminnoissa Dewey'n kokemusfilosofian käytäntö näkyy selkeästi. Työpajalle tulevat nuoret ovat saaneet usein vain kielteisiä kokemuksia elämästään. Taustalla voi olla koulukiusaamista, oppimisvaikeuksia ja henkistä lannistamista jo koulumaailmassa ja kotona. (Soisalo 2012, 120,121) Työpajalla he joutuvat kokeilemaan erilaisia työtoimintoja, sekä asioita ja tehtäviä, joita he eivät ole koskaan ennen kokeilleet. Oppiminen käytännön kautta tuo kokemuksen onnistumisesta. Työpajalla jokaisen nuoren kokemusta hänen tekemästään työstä arvostetaan. Hän saa kannustusta jatkaa työtä ja vähitellen hän oppii ottamaan vastuuta omasta työtehtävästään. Työpajajakson aikana on mahdollisuus nähdä muutos nuoren asenteessa ja itsetunnossa. (Hämäläinen, Palo 2014, 25,28,30)

Tässä erään 18-vuotiaan nuoren mieltelmä oppimisesta vuoden pajajakson jälkeen.

”Jos vain epäonnistumiset varjostaa elämäsi, etkä edes anna mahdollisuuksia onnistumiselle, podet luultavammin tyhjyyttä ja huonoa itsetuntoa, yksinäisyyttä ja surua elämässäsi. Jos haluat onnen, anna mahdollisuuksia onnistumiselle, kehitykselle ihan minä tahansa asian kanssa, niin onni tulee sen myötä. Onnistu oppimaan kappale pianolla, kehity sen kappaleen kanssa. Onnistu herräämään aamulla ja koe kehitystä siitä. Onnistu hoitamaan joku asia, ja koe siitä kehitystä! Onnistumiset antavat sinulle energiaa elämään, itsetuntosi kasvaa ja koet pitkäaikaista onnea elämässäsi, eikä enää epäonnistumiset lannista vaan vain hyväksyt ne. Energia onnistumisesta myös auttaa onnistumaan lisää, joka tarkoittaa lisää energiaa ja onnea!” (18-vuotias nuori työpajalta)

3 JOKILAAKSOJEN NUORTEN TUKI RY

Haapajärven työpajayhdistys ry on perustettu 2002 Haapajärven kaupungin työpajan tukiyhdistykseksi. Alku ajatus tukiyhdistyksestä lähti käytännön tarpeesta. Haapajärven kaupungin työpajaohjaaja Tiina Pietikäinen ja Nivala - Haapajärvi seutukunnan ERA-hanke koordinaattori Auli Mikkola huomasivat, että työpajan nuorilla oli aina kova nälkä. Euroopan Unionin ruoka-avustusta sai

anoa vain ainoastaan yhdistykset, joten naiset perustivat tukiyhdistyksen. Ensimmäinen EU:n ruoka-avustuslasti yllätti kaikki määrällään, ja makaronia ja muita kuivatuotteita lastattiin työpajan kaapit ja komerot täyteen. Työpajan keittiössä valmistettiin päivittäin ruokaa, ja nuoret saivat myös ruokakassin kotiin vietäväksi. Työpajayhdistys jatkoi EU:n ruoka-avustuksen jakamista työpajalla myös apua tarvitseville kaupunkilaisille.

Haapajärven työpajayhdistys ry lähti kehittämään omaa toimintaansa kaupungin työpajan rinnalla. Vuonna 2002 hankittiin jäätelökioski, jota työpajan nuoret pyörittivät. Toimittuaan monessa eri osoitteessa vuosien saatossa Haapajärven kaupungin työpaja siirtyi keilahallille vuonna 2004, jossa pyöritettiin keilahallia, nettinurkkaa, internetkahvilaa ja kuntosalia. Haapajärven työpajayhdistys ry järjesti yhteistyössä työpajan nuorten kanssa erilaisia vapaa-ajan viettoon liittyviä tapahtumia, kuten elokuun alussa Siiponkosken kylä- ja jokikeskuksessa pidettävä Savusaunarock. Päivän kestävässä Savusauna rockissa yhdistyi savusaunassa saunominen ja paikalliset bändit. Tapahtuma oli jokakesäinen vuoteen 2013 saakka.

Vuonna 2005 Haapajärven työpajayhdistyksen toiminta laajeni myös muihin naapurikuntiin ja nimi vaihtui Jokilaaksojen työpajayhdistys ry:ksi. Vuonna 2009 nimi vaihtui paremmin toimintaa kuvaavaksi Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:ksi. Haapajärven kaupungin työpaja pyöritti keilahallin toimintaa ja kahvilaa vuoteen 2010 saakka, jolloin Haapajärven kaupunki päätti ulkoistaa työpajapalvelut. Kaupunki teki sopimuksen Jokilaaksojen Nuorten tuen kanssa työpajatoiminnan toteuttamisesta.

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry muutti keilahallilta Haapajärven keskustaan Kauppakadulle entisen pankin tiloihin, jossa työpajatoimintaa jatkettiin. Vuonna 2015 Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry muutti Haapajärven kaupungin nuorisotalo Stolleen. Nuorisotalolla toimivat päivisin nuorten työpaja, etsivänuorisotyö ja Ohjaamo. Iltaisin nuorisotalo Stolle on Haapajärven kaupungin nuorisotoimen käytössä. Nuorten työpajan toiminta nuorisotalolla on myös lisännyt yhteistyötä kaupungin nuorisotoimen kanssa. (Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry), (Mikkola, 2017)

3.1 Työpaja

Työpajan toiminta on kokenut monta muutosvaihdetta. Haapajärven kaupungin alaisena se on ollut ensin alihankintoja tekevä metalli- ja puuverstas, nettinurkka, internet kahvila ja lopuksi keilahalli. Kaikki nämä työpajan eri toiminnot ovat olleet oman aikansa tuotteita.

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n työpajalla keskitytään matalan kynnyksen palveluohjaukseen, jossa haetaan starttivalmennuksesta mallia. Starttivalmennus lähtee siihen osallistuvien nuorten tarpeista ja lähtökohdista. Työtoiminnot ovat vain väline valmennuksessa eivätkä itsetarkoitus. (Järvelä, Joutsu, Koskela, Natari 2005, 45)

Vuosien saatossa nuorten haasteet ovat muuttuneet. Ennen keskityttiin enemmän työpainotteiseen valmennukseen, nyt valmennuksen solmukohdat ovat nuorten vuorokausirytmien tasapainottelu, näköalattomuus, ahdistus ja arkuus. Haasteena koetaan myös se, että nuorilla voi olla taitoa mutta ei rohkeutta eikä motivaatiota työhön tai opiskeluun.

Työpajojen asiakasryhmät ovat alle 29-vuotiaat työttömät nuoret, jotka ovat keskeyttäneet ammatillisen koulutuksen tai jättäneet hakematta jatkokoulutukseen tai eivät ole työllistyneet valmistumisen jälkeen. (Komonen 2007,19)

Nuorelle suunnitellaan työpajalla hänen kanssaan henkilökohtainen valmennusohjelma, jossa pyritään ottamaan huomioon hänen vahvuutensa ja mielenkiintonsa kohteet. Valmennussuunnitelmaa tarkistetaan väliajoin ja yhdessä nuoren kanssa ja keskustellaan siitä ovatko valmennuksen tavoitteita saavutettu. Nuoren työpajajakson päättyessä tehdään yhdessä yksilö- ja työvalmentajan kanssa loppuhaastattelu ja arvioidaan valmennuksen onnistumista. Työpajalla nuoret saavat sekä yksilö- että ryhmävalmennusta. Valmennuksen tavoitteena on saada nuori ottamaan vastuu omasta elämästään ja kokemaan itsensä tärkeäksi ja arvokkaaksi yhteisön jäseneksi. Yksilö- ja ryhmävalmennus antavat nuorelle tukea, ohjausta, motivointia ja vahvistavat osallisuutta. Tähän tavoitteeseen yksilö- ja työvalmentajat pyrkivät positiivisella suoran palautteen tekniikalla, jossa nuori saa heti positiivista tai rakentavaa palautetta tehdystä työtävästään.

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n työpajalla on kaksi päätehtävää, joista ensimmäinen tehtävä on ohjata nuorta koulutukseen ja työhön. Toinen tehtävä on ohjata nuorten elämäntaitoja ja sosiaalista vahvistamista sekä tukea ihmiseksi kasvamista. Työpajalla toteutetaan myös ennaltaehkäisevän ja varhaisen puuttumisen periaatetta nuoren suhteessa alkoholin käyttöön ja käytöshäiriöihin. Jokilaaksojen Nuorten työpajan työyhteisön eettiset arvot ovat ihmisyyys ja inhimillisuus sekä tasa-arvo ja suvaitsevaisuus.

Työtoiminnot on suunniteltu niin, että jokainen työpajan nuori pystyy osallistumaan niihin. Työpajalla on huomattu, että nuorten arjenhallinnan taidoissa on puutteita. Siksi työtoiminnassa keskitytään joka päivä ruuanvalmistukseen, siivoukseen ja ruoka-pankkitoimintaan. Työpajasta on tullut tukikohta, jossa on osa työtoiminnasta. Työpajan ulkopuolella tehdään projektiluontoisia töitä ryhmässä, kuten rakennetaan puuliiterteitä, osallistutaan savikurssille, puukontaontakurssille tai autetaan vanhuksia pihatöissä. (Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry)

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n työpajan yhtenä työtoimintana on myös EU:n ruoka-avustuksen jakaminen. Yhdistys teki sopimuksen vuonna 2010 paikallisten kauppojen kanssa ylijäämäelintarvikkeiden hakemisesta ja jakamisesta.

Haapajärven seurakunta lähti mukaan toimintaan vuonna 2011. Yhteisenä ajatuksena oli, että ruoka-avustus menisi oikeasti sitä tarvitseville. Haapajärven seurakunnan diakonissa haastatteli ruoka-avustusta tarvitsevat ihmiset ja antoi lähetteen ruokapankkiin. Läheteellä ruoka-avustusta sai hakea perheeseen mukaan kerran viikossa. Ruokapankin toimintamallin jatkuessa vakaasti vuosia päätettiin siirtyä ruokapankissa uuteen toimintamalliin tammikuussa 2017. Nyt ruoka-avustusta saa hakea vapaasti ilman diakonissan kirjoittamaa lähetettä ruokapankkiin. Haapajärven seurakunta avustaa myös ruokapankin toimintaa rahallisesti, jotta voidaan ostaa EU:n ruoka-avustusten lisäksi täydennystä kauppoista.

Työpajalla nuorten tehtävänä on toimia ruokapankin asiakaspalvelussa ja kirjata tietokoneelle kauppoista saadut ylijäämäelintarvikkeet. Nuoret huolehtivat myös EU:n ruoka-avustusten kirjanpidosta, sekä ruokapankin siivouksesta ja yleisten tilojen puhtaanapidosta. Haapajärvellä ruoka-avustusten jakaminen on merkit-

tävä apu vähävaraisille ihmisille. Vuonna 2016 jaettiin yli 200 kotitaloudelle ruoka-apua.

Oppilaitos yhteistyö on tärkeää Jokilaaksojen Nuorten tuki ry:lle. Yhteistyöllä edistämme nuorten opiskelijoiden jaksamista ja motivaatioita opiskeluun. Oppilaitoksilla ja Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:llä on yhteinen päämäärä, ettei opiskelija keskeytä opiskeluaan.

Paikallisista oppilaitoksista tulee monia opiskelijoita, työharjoitteluun, työssäoppimiseen ja laajennettuun työssäoppimiseen työpajalle. Oppilaitoksien opettajat käyvät työpajalla tutustumassa toimintaan. Työpajalla opiskelijan opetus suunnitelma käydään yhdessä opettajan ja työpajaohjaajien kanssa läpi, jotta työssäoppimisjakson aikana hänelle kertyy opintopisteitä. Opiskelija voi suorittaa työpajalla näyttötutkinnon osan. Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry on myös tuottanut kuraattoripalveluja Koulutuskuntayhtymä Jedulle. (Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry)

3.2 Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen tai muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuun, itsenäistymistään ja muuta elämänhallintaansa sekä osallisuuttaan yhteiskuntaan ja pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Etsivällä nuorisotyöntekijällä on oltava riittävä koulutus ja kokemus nuorten kanssa tehtävästä työstä. Etsivää nuorisotyötä voivat järjestää kunta tai useat kunnat yhdessä. Kunta voi järjestää etsivää nuorisotyötä hankkimalla palveluja myös nuorten palveluja tuottavalta yhteisöltä, jolloin kunta vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti. (Alanen, Kotkavuori 2014, 11)

”Etsivä nuorisotyö aloitetaan ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta. Etsivä nuorisotyö voidaan aloittaa myös muiden viranomaisten luovuttamien tietojen perusteella”. (Finlex nuorisolaki 1285/2016)

Etsivä nuorisotyö on tavoitteellista toimintaa, jossa tuetaan nuorta kohti positiivista muutosta. Etsivän nuorisotyöntekijän toimenkuvaan kuuluu tavoittaa tuen ja

avun tarpeessa oleva alle 29 vuotias nuori. Hänen tehtävänä on olla kuin kartanlukija, joka etsii ja löytää nuoren ja saattaa hänet taas oikealle polulle. Usein myös itse nuori tai joku nuoresta huolestunut ystävä tai lähiomainen ottaa yhteyttä etsivään. Etsivän nuorisotyön juuret alkoivat jo Suomessa 1960-luvulla, kun saman työnimen alla tehtiin töitä jengien parissa menemällä sinne missä avuntarvitsijat olivat. Lopullinen työmalli etsivästä nuorisotyöstä kehitettiin 1980-luvulla Norjassa. Suomessa etsivä nuorisotyö käynnistyi vuonna 2008 kunnallisena kokeiluna, jonka rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö. (Alanen, Kotkavuori 2014, 15)

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:ssä etsivää nuorisotyötä tehdään neljässä kunnassa: Haapajärvellä, Kärsämäellä, Pyhäjärvellä sekä Reisjärvellä, jossa etsivää nuorisotyötä tehtiin vuoteen 2016 saakka. Etsivien nuorisotyöntekijöiden pääpaikka on Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n työpaja Haapajärvellä. Asiakkaita vuonna 2016 oli yhteensä 211 nuorta, joita etsivät nuorisotyöntekijät ovat auttaneet neljän kunnan alueella.

Jokilaaksojen Nuorten tuki ry:n etsivien nuorisotyöntekijöiden palveluohjaukseen kuuluu ohjata nuorta esimerkiksi Kelaan, työvoimatoimistoon ja myös paikallisten terveystieteiden ja terapian piiriin. Tiivis yhteistyö paikallisten sosiaalityöntekijöiden ja työvoimatoimiston virkailijoiden kanssa tuo etsivän nuorisotyön kautta asiakkaita työpajalle. Työpajajakson päättymisen jälkeen nuori halutessaan siirtyy taas etsivän asiakkaaksi.

Jokilaaksojen Nuorten tuki ry:n etsivät tekevät kotikäyntejä turvallisuus syistä työpareittain. He järjestävät yhteishakupäivät neljässä kunnassa ja ovat mukana armeijan Aikalisä-toiminnassa. (Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry)

3.3 Jokilaaksojen Ohjaamo

Jokilaaksojen Ohjaamo hanke käynnistyi syksyllä 2015 ESR-rahoituksella. Ohjaamon tarkoituksena on luoda matalan kynnyksen palvelupiste nuorille.

Ohjaamon pääpaikka on Haapajärven nuorisotalo Stollen tiloissa, jossa on myös nuorten työpaja. Jokilaaksojen Ohjaamo tarjoaa palvelupisteen myös kolmessa muussa lähikunnassa Reisjärvellä, Kärsämäellä sekä Pyhäjärvellä.

Ohjaamon palveluja ovat TE-toimiston työvoimavirkailijan, Selänteen peruspalvelukuntayhtymän sosiaalityöntekijän ja terveydenhoitajan vastaanotto kerran viikossa. Ohjaamossa käy myös tarvittaessa psykologi sekä psykiatrinen sairaanhoitaja.

Ohjaamossa toimii maanantaisin Ohjaamo Café nuorisotila Stollessa. Ohjaamo Café on suunnattu Haapajärvisille nuorille, jotka haluavat tutustua Ohjaamon palveluihin ja aktiviteetteihin. Ohjaamo Caféssa on eri teemalla toimivia iltoja kuten jousiammunta-, elokuva- ja peli-iltoja sekä non-stop taidekerho art maanantai. (Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry)

3.4 Hankkeet

Erilaiset hankkeet ovat yhdistystä eteenpäin vievä voima. Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n hankkeet ovat muokanneet yhdistystä vuosien saatossa ja viitoittaneet suuntaa. Ne ovat olennainen osa yhdistystä. Yhdistyksenä Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry on innovatiivinen ja aina etsimässä uusia ratkaisuja nuorisotyön kehittämiseen. Tässä esittelen muutaman hankkeen, jotka ovat toimineet monta vuotta.

Yhdistys järjestää viikoittain vertaistukitoimintaa nuorille äideille. Toiminta lähti kentällä huomattavasta tarpeesta yhdistyksen omaraahoittamana vuonna 2003. Aluksi se oli ohjattua nuorten päihteestä kärsivien äitien ja perheiden vertaistukitoimintaa. Vuonna 2007 yhdistys sai hankerahaa opetusministeriöltä ja hankkeen nimeksi tuli Omppu-hanke. Vuosien saatossa Omppu-kerhosta tuli mammakerho ja asiakaskunta muuttuivat vain nuoriksi äideiksi, jotka eivät koe kuuluvansa seurakunnan tai MLL:n äiti- ja lapsikerhoihin. Mammakerhon vertaistukiohjaajana toimii nuori äiti, joka ideoi kerhon toimintaa ja järjestää teemapäiviä ja retkiä äideille lapsineen. Mammakerho toimii myös viikoittain kahdessa muussa lähikunnassa, Kärsämäellä ja Pyhäjärvellä.

Startti-hanke toimi vuosina 1.5.2007- 21.12.2010. Hanke vastasi niiden 17–29 vuotiaiden nuorten tarpeisiin, jotka eivät pysyneet sitoutumaan työpajalla työkentelyyn tai koulutukseen ja joiden elämänhallinnan ongelmat vaativat henkilökohtaista tukea. Tämä oli urauurtava hanke, ennen kuin etsivä nuorisotyö - käsite oli tuttu Suomessa. Hankkeen rahoittajana oli Raha-automaatti yhdistys (RAY). Opetusministeriön rahoittamana etsivä nuorisotyö tuli jatkamaan Startti-hankkeen aloittamaa työtä vuonna 2009 ja toimi neljässä lähikunnassa. (Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry)

4 NUORISOLAKI UUDISTUS

Tässä opinnäytetyön jaksossa vertaan sitä, miten Nuorisolain uudistus (HE 111/2016 vp) ilmenee käytännössä työpajatoiminnassa. Tarkastelussa on vain osa nuorisolaista. Yleiset säännökset § 1, § 2, § 13, § 14, § 15 jotka käsittelevät nuorten oikeuksia ja työpajatoimintaa.

”1 Luku

1 § Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään nuorisotyön ja -toiminnan edistämisestä ja nuorisopolitiikasta sekä niihin liittyvästä valtionhallinnon ja kunnan vastuusta ja yhteistyöstä sekä valtionrahoituksesta. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, noudatetaan Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita.”

13 §

Nuorten työpajatoiminta

Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren elämänhallintataitoja, edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan. Nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan. Työpajalla tehdään nuorelle henkilökohtainen valmennussuunnitelma yhdessä nuoren kanssa. Nuorten työpajatoiminnan järjestäjinä voivat toimia kunta tai useammat kunnat yhdessä tai nuorten palveluja tuottava yhteisö. Nuorten työpajalla tulee olla nuorten yksilö- ja työvalmen-

nusosaamista. Nuorten työpajan on seurattava toimintansa tuloksia.

Nuori tulee työpajalle pääsääntöisesti viranomaisen tai julkista tehtävää hoitavan ohjaamana. Nuori voi myös oma-aloitteisesti hakeutua työpajalle. Työpajalle ohjatun nuoren valmennuksesta tehdään kirjallinen sopimus. Nuorten työpajatoiminnassa voidaan käsitellä sopimuksessa tai työpajalle 1 momentissa säädetyssä tehtävässä saadut tiedot valmennukseen tulevan ja valmennuksessa olevan nuoren yksilöimiseksi ja työpajatoiminnan tehtävien hoitamiseksi. Nuorten työpajatoiminnan järjestäjän tulee määritellä ne tehtävät, joihin sisältyy arkaluonteisten tietojen käsittelyä.” (Finlex nuorisolaki 1285/2016)

Nuorisolaki velvoittaa meitä toimimaan työpajalla kuten myös nuorisotalolla samalla tavoin. Ettei lain soveltaminen jäisi vaan kauniiksi sanoiksi hakemuksiin ja pöytäkirjoihin täytyy mennä paljon syvemmälle ja tarkastella, miten nämä sanat näkyvät arjessa.

4.1 Nuorisolain kuulemispolku

Uutta nuorisolakia alustettiin jo vuonna 2014 Allianssin risteilyllä paneeli keskustelussa sekä sosiaalisessa mediassa. Oli myös kerätty tausta-aineistoa avoimilla internet kysymyksillä. Ennen kuin nuorisolain uudistus tuli lainvoimaiseksi, se ehti kokea vuosien saatossa monta työlästä vaihetta. Opetus – ja kulttuuriministeriön työryhmä valmisteli eri nuoriso-alan toimijoiden kyselyistä ja ehdotuksista esityksen, jonka se esitteli valtioneuvostolle, joka antoi luvan lain esittämisestä eduskunnalle. Eduskunta hyväksyi uudistuksen ja nuorisolain uudistus tuli voimaan 1.1.2017(Walden, 2016)

4.2 Miten uusi nuorisolaki vastaa työpajan toimintaan käytännössä.

Työpajan yhtenä tärkeänä tehtävänä on edistää nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia, sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Työ- ja yksilövalmentajan tuella ja rohkaisulla nuoria kannustetaan tekemään valintoja ja vaikuttamaan myös omaan työpajajaksonsa valmennussuunnitelmaan. Kun nuori kokee, että hän voi vaikuttaa ja kehittää omaa työtehtäväänsä työpajalla, hän saa onnistumisen kokemuksia. Onnistumisen kokemukset nostavat itseluottamusta ja varmuutta ottaa kantaa ja tuoda julki omia mielipiteitä, ja jakaa ja kehittää uusia ideoita. Nuorella kehittyy työpajajaksolla kykyä ja edellytyksiä

toimia ja hoitaa omia asioitaan myös yhteiskunnan jäsenenä. (Järvelä 2005, 16–17)

”1 luku

2 § Lain tavoite

Tämän lain tavoitteena on:

- 1) edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa;
- 2) tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista;
- 3) tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa;
- 4) edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista; sekä
- 5) parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. (Finlex nuorisolaki 1285/2016)

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n nuorten työpajalla monet nuorista valitsevat työkokeilusopimuksessa tai kuntouttavassa työtoiminnassa ensin kuukauden tai kolmen kuukauden kokeilujakson. Työpajalla pidetään kerran kuukaudessa pajalaveri. Nuoret yhdessä työ- ja yksilövalmentajan kanssa käsittelevät pajalla tapahtuneita asioita tai toivomuksia. Asialistalla voivat olla työpajansäännöt, poissaolot, toimintaan liittyvät koulutusvierailut, retket, tapahtumat ym.

Työpajalla pyritään puhumaan avoimesti myös politiikasta. Kannustamme nuoria ottamaan kantaa ja pohtimaan asioita eri kulmista. Poikkeuksia lukuun ottamatta työpajoilla olevat nuoret ovat usein tietämättömiä maailman tapahtumista ja niistä keskusteleminen haastaa nuoria miettimään omia mielipiteitään. (Hämäläinen 2014, 52)

Ryhmässä työskentely erilaisten ihmisten kanssa tukee yhteisöllisyyttä ja samalla tiedot ja taidot karttuvat. Työpajalla valmistetaan yhdessä ruokaa joka päivä. Ruokailuun osallistuu koko henkilökunta, myös työpajan toiminnanjohtaja, etsivät nuorisotyön tekijät ja Ohjaamon projektipäällikkö. Monella nuorella ei ole kokemusta yhteisistä ruoka-ajoista tai ruokatavoista. Yhteinen ruokailu ja rento jutustelu sen lomassa lähentävät ihmisiä keskenään. Yhteisöllisyys lähtee

hyväksyvistä ilmapiiristä, niin että nuori kokee olevansa tasa-arvoinen osa ryhmää. (Järvelä 2005, 14–15) (Hämäläinen 2014,48–49)

Nuorisotalo Stollen ylläpitoon kuuluu erilaisia siivous ja puhdistustöitä, joista nuoret huolehtivat vuorotellen työlistan mukaan. Jokainen oppii ensin esimerkiksi ohjatusti pesemään vessan tai täyttämään tiskikoneen, jos siihen mennessä ei sitä kokemusta ole ollut.

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry tukee nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa järjestämällä nuorille mahdollisuuksia harrastuksiin ja kasvattaa nuoria toimimaan kansalaisyhteiskunnassa. Nuorten työpajalla tutustutaan Haapajärven tarjoamiin eri harrastuslajeihin mahdollisimman monipuolisesti. Jo tavaksi tullut ”harrastehelmikuu” tarjoaa nuorille uusia kokemuksia eri harrastusryhmistä. Vapaamuotoiseen ohjattuun liikuntaan on varattu aikaa työpajan arjesta kerran viikossa. Koululiikunnassa kokemat nöyrytykset ja kova kilpailu tekevät nuorille ryhmäliikunnasta haastavaa ja vastenmielistä. Pelatesamme esimerkiksi sähkö nostamme tunnelmaa kannustamalla, ja huumorilla. Yritämme saada nuoret huomamaan, että tärkeintä on yhdessä tekeminen, ei kilpaileminen.

”Harrastehelmikuu” voi sisältää kulttuuria, retkeilyä, perinteisten käsityötaitojen oppimista ja eri liikuntalajeihin tutustumista. Olemme käyneet konserteissa, ampumassa laseraseilla, tehneet risuluutia, pärekoreja, olleet savipajalla, keilamassa, elokuvissa ym.

Kansalaisyhteiskunnassa toimiminen toteutuu parhaiten siinä, että työpajan nuoret työskentelevät ruokapankissa. Ruokapankissa jaetaan EU:n ruokavastusta ja kauppojen ylijäämäelintarvikkeita vähävaraisille ihmisille kaksi kertaa viikossa. Ruokapankin asiakaspalvelussa nuoret kohtaavat kaikenlaisia ihmisiä ja näkevät erilaisia ihmiskohtaloita. Tämä opettaa nuoria suvaitsemaan erilaisuutta ja ymmärtämään ihmisten kärsimyksen.

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja oikeuksien toteutuminen näkyvät Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n työpajalla niin, että kaikkia kohdellaan samanarvoisesti. Kaikki osallistuvat päivittäisiin työtehtäviin. Työtehtävät voivat olla ruuan valmistamista,

pihan haravointia, siivousta ja kunnostustehtäviä. Nuoret itse valitsevat päivittäin työtehtävänsä oman kykynsä mukaan. Jokaisen nuoren erityistaitoja pyritään kehittämään ja jokaista kuunnellaan. Eri työtehtäviä myös vaihdetaan joustavasti.

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n nuorten työpajalla parannetaan nuorten kasvu- ja elinoloja sillä, että tarjotaan nuorelle joka päivä oma tekemä lämmin ateria, josta hän maksaa euron. Ruoka valmistetaan EU:n ruoka-avustus- ja kauppojen ylijäämäelintarvikkeista. Nuori saa ottaa myös ruokapankista joka viikko EU:n ruoka-avustuskassin kotiin.

Nuori saa tukea ja neuvoja yksilövalmentajalta henkilökohtaisen hygienian hoitamiseen, jos siihen on tarvetta. Yhdistys anoo vuosittain avustusta Haapajärven kaupungilta työpajan nuorille urheiluvaateisiin ja -kenkiin. Työpajalta valmentajat ovat tarvittaessa muuttoapuna nuorelle, joka muuttaa ensimmäistä kertaa uuteen asuntoon. Nuorelle saatetaan kerätä uuteen kotiin lahjoituksena astioita, pyyhkeitä ja verhoja. Hänelle pyritään antamaan hyvä lähtökohta itsenäiseen elämään.

” 1 luku

2 § Lain tavoite

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat:

- 1) yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys;
- 2) kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen;
- 3) monialainen yhteistyö.” (Finlex nuorisolaki 1285/2016)

Yhteisvastuu ilmenee työpajalla siten, että jokainen nuori oppii ottamaan vastuun omasta työtehtävästään ja huomioimaan työtehtävää tehdessään myös muut kanssaihmiset.

Kulttuurien moninaisuus työpajalla on rikkaus, joka kasvattaa nuorta kohtamaan erilaisuutta ja uusia kulttuureja. Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n työpajalla toisena työvalmentajana toimii romanimies, joka omalla esimerkillään rikkoo yksipuolisen kuvan romanikulttuurista ja kannustaa voittamaan ennakkoluulot.

Työpajalla on ollut valmennuksessa romaninuuria, sekä opiskelija Unkarista ja työelämään tutustuja Puolasta. Kansainvälisyys on toteutunut siten että nuoret ovat kertoneet omasta kulttuuristaan sekä tehneet oman maansa ruokia. Ruokapankin asiakkaana oleva kreikkalais-suomalainen pariskunta tekivät kreeta-laista ruokaa ja esittelivät nuorille kreikkalaista kulttuuria. Lähitulevaisuudessa on varmaa, että maahanmuuttajia tulee vielä lisää työpajalle.

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n työpajan tehtävänä on kasvattaa nuoria kehittämään suhdettaan ympäristöönsä ja siihen, miten itse voi vaikuttaa kestävään kehitykseen ja luonnon hyvinvointiin. Monille nuorille terveiden elämäntapojen noudattaminen alkaa säännöllisen päivärytmin ja terveellisen ruuan ja liikunnan vaikutuksesta. Tähän työpaja kiinnittää erityisen paljon huomiota. Elämän kunnioittaminen nousee näistä kahdesta edellisestä teemasta. Nuoren elämän perustarpeiden ollessa tasapainossa, hän jaksaa myös kiinnittää huomionsa elämänsä ja ympäristöönsä. Asiat ja tapahtumat hänen elämässään eivät tunnu enää yhdentekevältä.

Työpajalla kompostoimme kaiken ruokajätteen mitä syntyy lajittelussa ruokapankista ja keittiöstä. Kierrätämme metallin, lasin, pahvit, lehdet, paperit ja näin toteutamme kestävästä kehitystä. Elämän kunnioittaminen näkyy siinä, että ympäristöstä pidetään huolta. Työpajan piha-alueelta kerätään ja siivotaan roskat. Kesäisin leikataan nurmikko-alueet ja talvisin kolataan piha-alue puhtaaksi. Nuoret yhdessä työvalmentajien kanssa osallistuvat erilaisiin luontoon liittyviin valtakunnallisiin tempauksiin, kuten tänä vuonna tekemällä linnunpönttöjä. Työpajalta lähdetään keväisin ja syksyisin retkelle läheisiin luontokohteisiin. Monelle nuorelle luontoretket ovat vain muisto kouluajoilta. Luontokohteissa paistetaan nuotiopaikalla makkaraa ja keitetään pannukahvit ja jutellaan. Joskus poimitaan marjoja, kalastellaan tai muuten vain vaelletaan luonnossa.

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:lle hyvä monialainen yhteistyö on tärkeää. Yhdistyksen koko henkilökunta kuuluvat Haapajärven kaupungin sivistystoimen ohjausryhmään.

Jokilaaksojen Ohjaamon toimiminen samassa talossa on myös lisännyt yhteistyötä eri viranomaisien kanssa. Jokilaaksojen Ohjaamon tiloissa pitävät toimis-

toa työvoimavirkailija ja sosiaalityöntekijä kerran viikossa. Tämä helpottaa nuorten kuntouttavan työtoiminnan ja työkokeilun sopimusten vahvistamista ja jatkamista. Yhteistyön tiivistyminen työvoimavirkailijan ja sosiaalityöntekijän kanssa ovat tiivistyneet, ja nuorten haasteisiin ja ongelmiin on saatu apua nopeammin. Nuoren on myös mahdollisuus saada tarvittaessa velkaneuvontaa, terveys- ja terapiapalveluita työpajalle Jokilaaksojen Ohjaamon kautta.

Kela myöntää työttömien nuorten pääasiallisen toimeentulon. Työpajalla yksilövalmentaja ja etsivä nuorisotyöntekijä voivat auttaa nuorta hakemaan toimeentuloa netissä. Ongelmatilanteissa he voivat myös lähteä yhdessä tapaamaan Kelan virkailijaa. Monialaista yhteistyötä tehdään myös lähikuntien ja kaupunkien eri työpajojen kanssa. Nuoren on myös mahdollisuus saada tarvittaessa velkaneuvontaa, terveys- ja terapiapalveluita työpajalle Jokilaaksojen Ohjaamon kautta. (Kuure, 64)

”14 §

Nuoren tietojen käsittely nuorten työpajatoiminnassa

Nuorten työpajatoiminnan rekisterinpitäjä on työpajatoiminnan järjestäjä, joka vastaa henkilötietojen käsittelystä. Käsiteltäessä yksittäistä nuorta koskevaa asiaa nuorten työpajatoiminnassa kirjataan henkilörekisteriin 13 §:ssä tarkoitettu nuorta koskeva sopimus, nuoren valmennussuunnitelma, valmennuksen seurannasta saatavat tiedot ja niihin liittyvät jatko-toimenpiteet ja se, mitä tietoja nuoresta on annettu ja kenelle niitä on annettu. Rekisteriin kirjataan myös, ketkä vastaavat nuoren valmennuksesta.

Nuoresta kerätään tietoja hänen valmennuksensa suunnittelemiseksi, hänen valmiuksiensa ja taitojensa kehittymisen osoittamiseksi ja hänen saamansa valmennuksen tulosten ja nuoren muun palvelutarpeen osoittamiseksi. Tietoja saadaan nuorelta itseltään, havainnoimalla nuoren valmennuksessa edistymistä ja nuoren työpajalle ohjanneelta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta.

Nuorten työpajatoiminnan tehtävien hoitamisessa saatuja nuorta koskevia tietoja saadaan luovuttaa edelleen toiselle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle vain nuoren ja, jos nuori on alaikäinen, myös hänen huoltajansa suostumuksella. Tiedot on hävitettävä heti, kun ne eivät ole välttämättömiä työpajan tehtävän hoitamiseksi, kuitenkin viimeistään neljän vuoden kuluttua tietojen merkitsemisestä rekisteriin.

Nuorten työpajatoiminnan järjestäjä ja sen palveluksessa oleva eivät saa ilman nuoren ja, jos nuori on alaikäinen, myös hänen huoltajansa suostumusta ilmaista sivullisille, mitä «he» tämän lain mukaisia tehtäviä hoidettaessa saavat tietää nuoren henkilökohtaisista oloista, terveydentilasta, nuoren saamista etuuksista tai tukitoimis-

ta ja hänen taloudellisesta asemastaan. ” (Finlex nuorisolaki 1285/2016)

Nuoren aloittaessaan Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n työpajalla hän täyttää alkuhaastattelulomakkeen yhdessä yksilö- tai työvalmentajan kanssa. Alkuhaastattelussa kartoitetaan nuoren senhetkinen tilanne ja kiinnostuksen kohteet koulutus- ja työelämässä. Haastattelulomakkeeseen kuuluu myös allekirjoitettava suostumus henkilökohtaisten asioiden hoitamiseen. Jos nuori on ala-ikäinen työpajalle tullessaan, suostumus pyydetään huoltajalta. Suostumus henkilökohtaisten asioiden hoitoon antaa työpajan yksilövalmentajalle ja etsivä nuorisotyöntekijälle luvan ottaa yhdessä nuoren kanssa yhteyttä viranomaisiin, jos nuorella on siihen tarvetta. Jokaisella nuorella on oma kansio, jossa tärkeitä papereja säilytetään. Kansioon tulee alkuhaastattelun lisäksi myös kopiot kursseista, poissaoloista ja sairaslomista lisäksi sopimuspaperi työpajajaksolle, joka usein on joko työkokeilu- tai kuntouttavan työtoiminnan sopimus. Nuorten kansiot säilytetään Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n työvalmentajien toimistossa lukitussa kaapissa. Kaikki tiedot nuoresta hävitetään viimeistään neljän vuoden päästä työpajajakson jälkeen.

”15 §

Huumausainetestaus nuorten työpajatoiminnassa

Nuorten työpajatoiminnan järjestäjä saa velvoittaa nuoren esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että nuori on huumausaineiden vaikutuksen alaisena työpajalla valmennuksessa tai että nuori on riippuvainen huumeista. Edellytyksenä on lisäksi, että testaaminen on välttämätöntä nuoren toimintakyvyn selvittämiseksi ja että nuori toimii sellaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagoitakykyä ja jossa huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena toimiminen:

- 1) vakavasti vaarantaa nuoren itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä;
 - 2) vakavasti vaarantaa liikenteen turvallisuutta; tai
 - 3) merkittävästi lisää nuorten työpajalla tai muussa valmennusympäristössä huumausainelain (373/2008) 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen aineiden laittoman kaupan ja leviämisen riskiä.
- Huumausainetestiä koskevalla todistuksella tarkoitetaan kunnan tai muun laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa todistusta, josta ilmenee, että nuorelle on tehty testi huumausainelain 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen huumausaineiden käytön selvittämiseksi, sekä testin perusteella laadittu selvitys siitä, onko nuori käyttänyt huumausaineita muihin kuin lääkinnällisiin tarkoituksiin

siten, että hänen toimintakykynsä on heikentynyt. Todistus on esitettävä nuorten työpajatoiminnan järjestäjän määräämässä kohtuullisessa ajassa. Huumausainetestiä koskevan todistuksen vaatimisesta on ilmoitettava alaikäisen nuoren huoltajalle.

Huumausainetestauksesta saatavaa tietoa voidaan käyttää ainoastaan nuoren valmennussuunnitelman ja 13 §:ssä tarkoitetun sopimuksen tarkistamiseksi. Huumausainetestiä koskevaa tietoa saavat käsitellä vain ne, jotka vastaavat nuoren valmennuksesta nuorten työpajatoiminnassa tai jotka tekevät päätöksen sopimuksen muuttamisesta. Testiä koskeva todistus tulee säilyttää erillään muista henkilötiedoista.

Nuorten työpajatoiminnan järjestäjä vastaa tässä pykälässä tarkoitettua huumausainetestiä koskevasta todistuksesta aiheutuvista kustannuksista.

Nuorelle tehtävään huumausainetestiin sovelletaan muutoin, mitä työterveyshuoltolain (1383/2001) 19 §:ssä säädetään työntekijän testauksesta.” (Finlex nuorisolaki 1285/2016)

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n nuorten työpajalla ei ole ollut vielä tarvetta pyytää huumausainetestausta nuorilta. Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry noudattaa Haapajärven kaupungin ennaltaehkäisevää päihdestrategiaa. (Haapajärven kaupunki 2016) Päihdeongelmaisella nuorella täytyy olla säännöllinen hoitosuhde terapiayksikköön, ennen kuin hän voi tulla työpajalle valmennukseen. Pyrimme työpajan yhteisillä säännöillä myös ennaltaehkäisemään niin, että nuori ei tule päihtyneenä työpajalle. Jos nuori esiintyy päihtyneenä työpajalla, niin lähetämme hänet takaisin kotiin. Nuoren palatessa työpajalle yksilövalmentaja ottaa asian puheeksi ja ohjaa nuoren terapiayksikköön.

5 TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄ

Tutkimusaineistoa haastatteluun löytyi valtakunnallisen työpajayhdistyksen laadullisesta mittarista (Sovari). Sovari eli sosiaalisen vahvistumisen mittari on nettikysely, joka perustuu asiakkaiden itsearvointiin. Vastaajina kyselyyn ovat työpajan nuoret, sekä etsivä nuorisotyön asiakkaat. Sovari antaa tietoa työpajan toiminnan ja etsivänuoriso työn vaikuttavuudesta ja laadusta. (Valtakunnallinen työpajayhdistys 2017) Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:llä on käytössä Sovari mutta yhdistys halusi teettää myös oman kyselyn. Menetelmänä on toimintatutkimus. Toimintatutkimuksella on tarkoitus vaikuttaa työpajan toimintaan kehittä-

västi ja parantavasti. Kyselyssä käytetään kvantitatiivista tutkimusta. Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus tuo esille tilastollisia selkeitä lukuja, joita yhdistys voi hyödyntää toimintasuunnitelmassa. (Hirsijärvi & Hurme 2001, 21)

5.1 Webropol kysely nuorille työpajan vaikuttavuudesta

Webropol kysely lähetettiin sähköpostilla 33:lle iältään 18–29 vuotiaalle nuorelle, jotka olivat valmennuksessa Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n työpajalla vuosina 2015–2017. Kysely keskittyi työpajan arjen toimintaan ja sen kehittämiseen. Kyselyllä haettiin vastausta myös siihen, ovatko nuoret kokeneet työpajalla valmennustyön hyödylliseksi ja vaikuttavaksi.

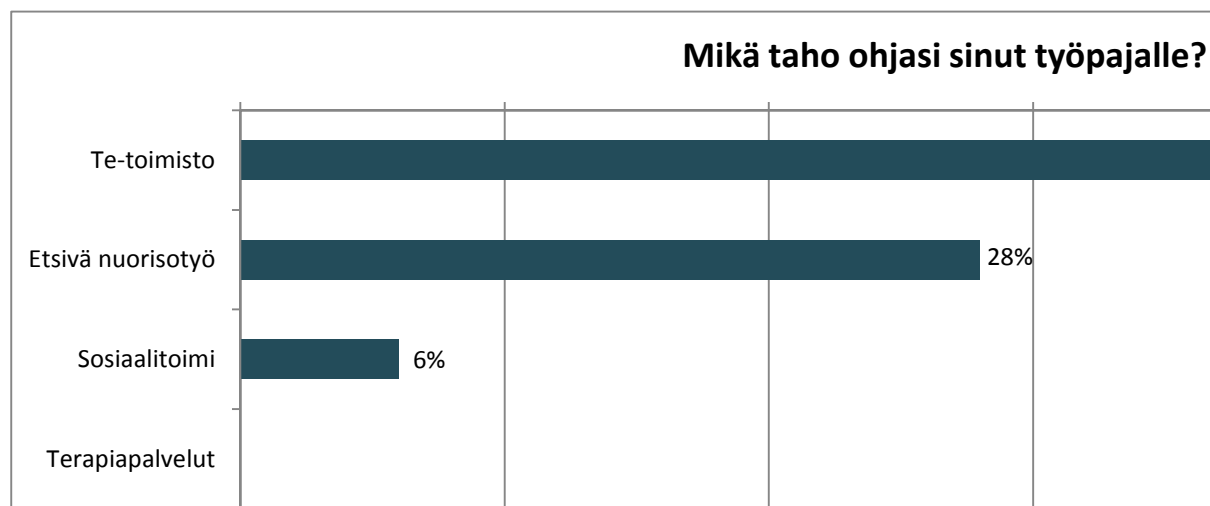
Kyselyyn vastanneet nuoret olivat antaneet sähköpostiosoitteen ja puhelinnumeron työpajalle, joten heitä oli helppo lähestyä. Sähköposti viestissäni kerroin, miksi teen kyselyn ja että vastaaja pysyy anonyyminä. Kyselyssä oli monivalintakysymyksiä ja ne olivat tehty hyvin selkeiksi, ettei olisi aiheutta väärinymmärtämiseen tai tulkintaan. Kysymyksiä oli vain yksitoista kappaletta, jotta nuorten kiinnostus säilyisi kyselyn loppuun saakka.

Vastauksia Webropol kyselyyn tuli 18 kappaletta. Kyselyyn vastanneilta tuli positiivista palautetta, kuten ”Oli mukava kysely”.

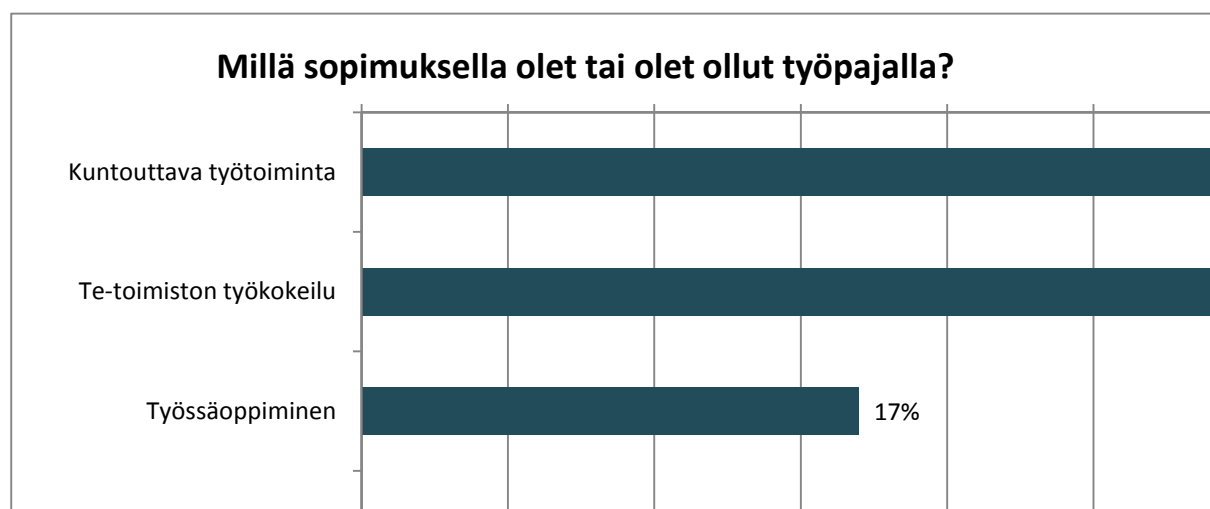
5.2 Webropol kyselyn analysointi

Ensimmäisessä kysymyksessä kartoitettiin taho, joka ohjasi nuoren työpajalle. Kuviossa 1. Työvoimapaalvelut ovat suurin ohjaava taho 50 %. Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n työpajalla on toimiva yhteistyö TE-palveluiden kanssa. Työttömiä nuoria ohjataan te-palveluista työpajalle. Toisena vastausprosentteissa on etsivä nuorisotyö 28 %. Työpajan valmentajat tekevät tiiviisti yhteistyötä etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa. Yhteinen toimistotila etsivien kanssa takaa hyvän yhteyden ja joustavan asioiden hoidon. Kolmantena vastausprosentteissa on oppilaitos 11 %. Tämä prosenttiluku on tuo esiin oppilaitosyhteistyön paikallisten oppilaitosten kanssa. Neljäntenä prosenttiluvuissa tulee sosiaalitoimi 6 %. Tämä luku näyttää sen, että kuntouttavan työtoiminnan aktivointi suunnitelma, jonka nuori tekee yhdessä te-virkailijan ja sosiaalityöntekijän kanssa mielletään

enemmän TE-palveluiden tekemäksi. Tämä näkyy, kun vertaa (Kuvio 2.) kaavi-oon. Viimeisenä muu mikä 6 %, joka tarkoittaa toisen kunnan yksityistä sosiaali-toimea.

Kuvio 1. Ohjaava taho

Kuvio 2. Työpajasopimukset

Työpajoille ohjautuu nuoria TE-palvelujen, Sosiaalitoimen ja oppilaitosten kautta. Työpajan nuoret tulevat pajalle kuntouttavan työtoimintaan, työkokeiluun sekä palkkatuella tuettuun työhön. Työpajalla voi suorittaa myös opintoihin liittyviä tukijaksoja ja työharjoitteluja. (Valtakunnallinen työpajayhdistys 2017)

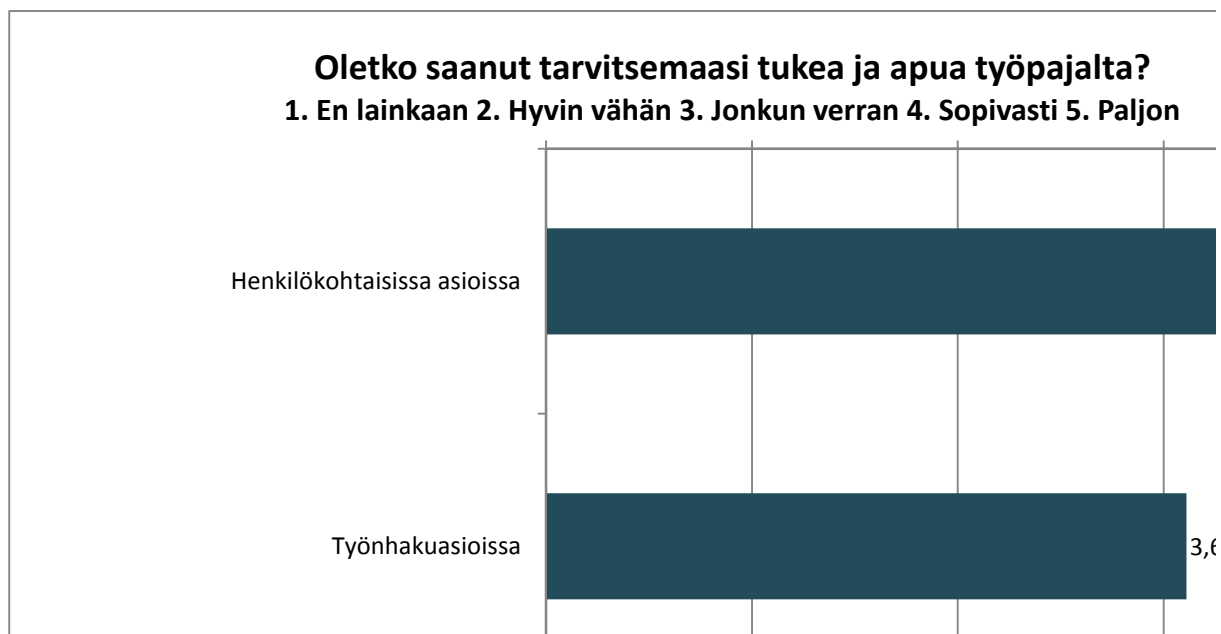
Kuviossa 2. työpajalla nuorista on 44 % kuntouttavan työtoiminnan sopimuksella. Kuntouttavassa työtoiminnassa olevat nuoret ovat yleensä olleet pitkään työttömänä tai heillä on monta aikaisempaa työpajajaksoa takana. TE-toimiston kautta työkokeiluun työpajalle tuli 39 %. Työkokeilussa olevat nuoret ovat vasta

ilmoittautuneet työttömiksi ja syynä voi olla keskeytyneet opiskelut tai opiskelujen päätyminen. Oppilaitosyhteistyön tulos näkyy työpajalla opiskelijoiden työsäoppimisjaksossa 17 %.

Kuvio 3. Nuoren taustatilanne

Kuviossa 3. Nuoren taustatilanne, todetaan että nuorten suurin lähtökohta työpajalle ohjautumiseen on työttömyys 65% ja keskeytyneet opiskelut 47%. Nuoret kokivat myös että työpajalle tultiin siksi ettei heillä ollut mitään tekemistä 41%. Opiskeluasiota miettivät 35% ja 18% kokivat että heidät oli pakotettu tulemaan työpajalle viranomaisten painostamana. Nuorista 12% kokivat yksinäisyyttä ja toiset 12% halusivat oppia uusia asioita ja kolmannet 12% halusivat pyrkiä kouluun. 6% tulivat pajalle pitämään väli vuotta opiskeluista.

Kuvio 4. Kokemus tuesta

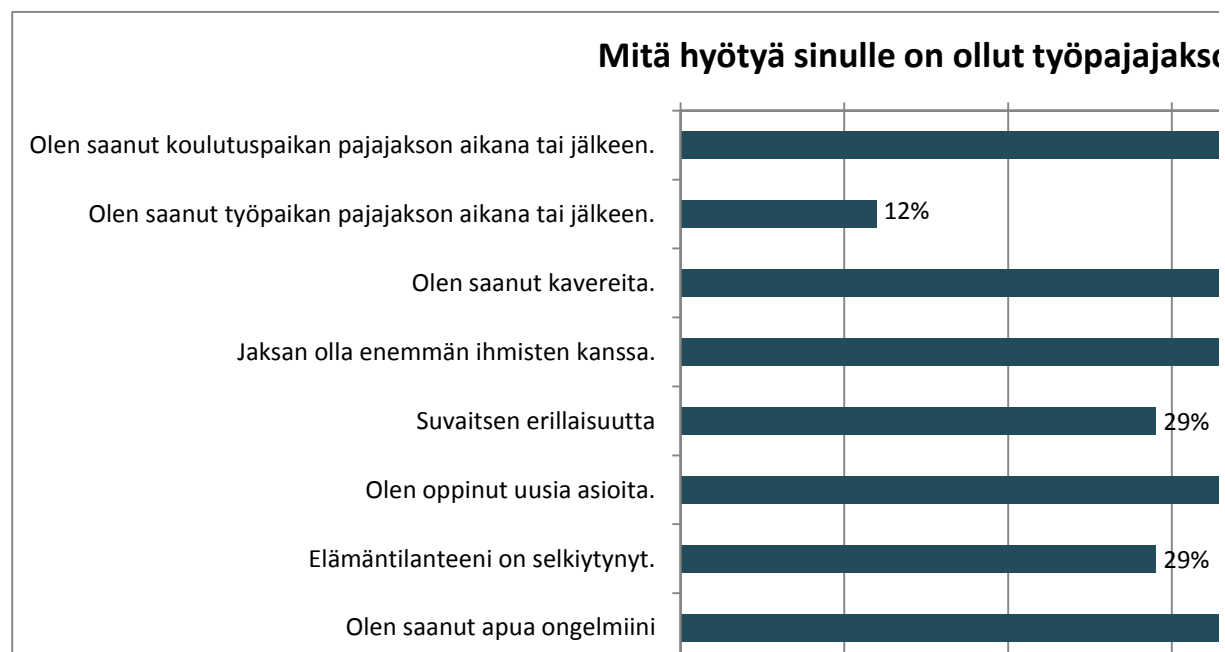
Kuviossa 4. Kokemus tuesta, kysyttiin ovatko nuoret saaneet tukea ja apua työpajalta. Kysymys oli aseteltu niin että asteikolla 1-5 arviotiin tuen ja avun määrää. Numero yksi merkitsi sitä ei ollut saanut apua ja tukea lainkaan. Numero viisi merkitsi sitä että saanut paljon apua ja tukea.

Nuorten vastauksissa näkyi että tukea ja apua henkilökohtaisissa asioissa ei ollenkaan (1) tai hyvin vähän(2) olivat saaneet 2 /18 vastanneesta nuoresta. Jonkun verran (3) tai Sopivasti (4) olivat saaneet 8 / 18 vastanneesta nuoresta. Paljon tukea ja apua olivat saaneet myös 8 /18 vastanneesta nuoresta.

Työnhakuasioissa nuoret vastasivat että, 3 /18 vastanneesta eivät olleet saaneet tukea ja apua lainkaan tai hyvin vähän. Jonkun verran tai sopivasti tukea ja apua olivat saaneet 9/ 18 vastanneesta nuoresta. Paljon tukea ja apua olivat saaneet 6 / 18 vastanneesta nuoresta. Opiskeluasioissa jonkun verran tai sopivasti tukea ja apua olivat saaneet 12 /18 vastanneesta nuoresta. Paljon tukea ja apua olivat saaneet 6 /18 vastanneesta nuoresta.

Viranomaisasioissa, jolla tarkoitettiin kansaneläkelaitosta, sosiaalitoimistoa ja rikosseuraamuslaitosta 2 /18 nuoresta vastasivat että, eivät olleet saaneet tukea ja apua lainkaan. Nuorista 7 /18 olivat saaneet tukea ja apua jonkun verran tai sopivasti. Paljon tukea ja apua olivat saaneet 9/ 18 nuoresta.

Kysymyksien keskiarvo oli 3,6-4,0. Nämä vastaukset viittaavat siihen että, Jokilaaksojen Ohjaamon toiminen samassa talossa on antanut työpajalle enemmän resursseja auttaa ja ohjata nuoria heitä koskettavissa asioissa.

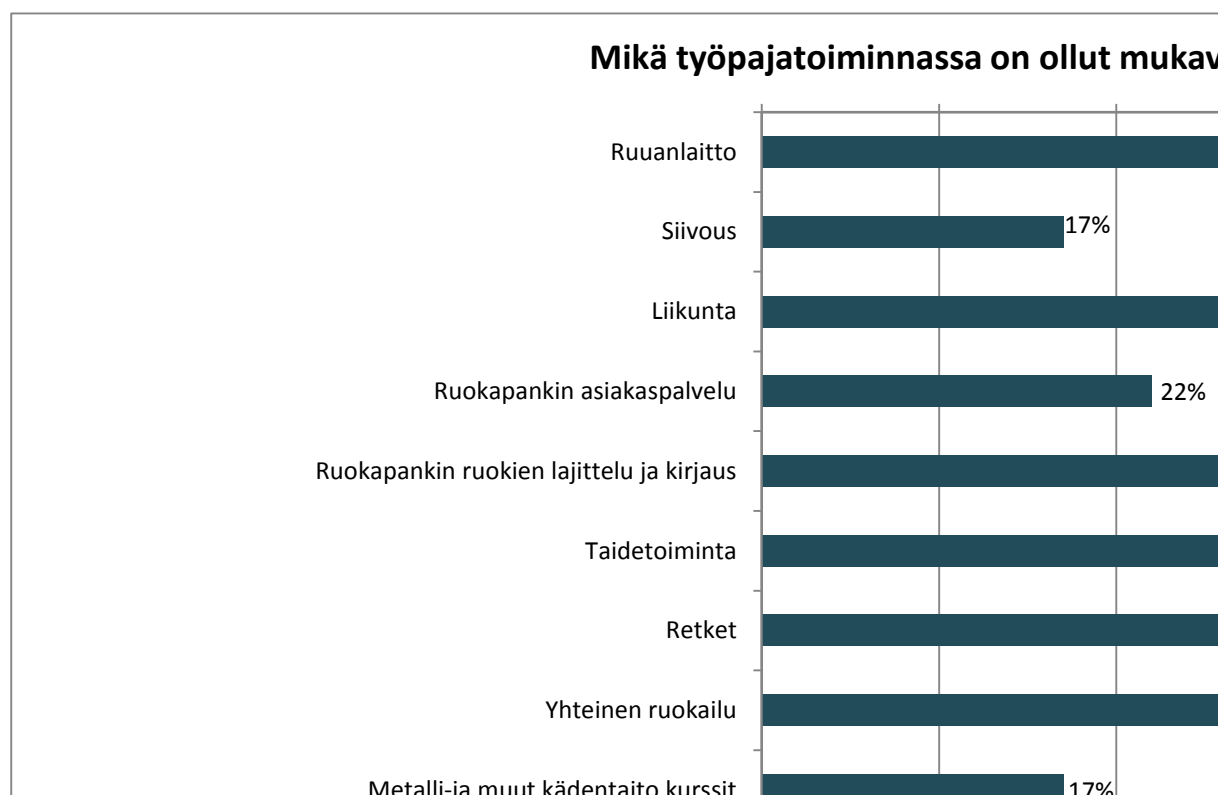
Kuvio 5. Koettu hyöty

Kuviossa 5. Koettu hyöty, sisältää kyselyn tärkeimmän kysymyksen nuorille. Mitä hyötyä heille on ollut työpajajaksosta. Nuorista 59 % kokivat että he olivat oppineet uusia asioita työpajalla lisäksi 53 % nuorista olivat saaneet kavereita. Nämä vastaukset vahvistavat, että työpajalla tekemällä oppiminen on merkittävää ja sekä sosiaaliset suhteet.

Nuorista 41 % olivat saaneet apua ongelmiinsa ja myös 41 % nuorista jaksivat olla enemmän ihmisten kanssa. Näissä vastauksissa nousi esiin nuorten saatu apu ongelmiin. Asia tai ongelma, johon nuoret ovat saaneet apua, on saattanut olla nuoren ohjausta terapiapalveluihin tai muuta hänen auttamistaan. Nuorten vastaukset siitä, että he jaksavat olla enemmän ihmisten kanssa, kertovat työpajan panostuksesta nuorten fyysiseen ja henkiseen hyvinvointiin.

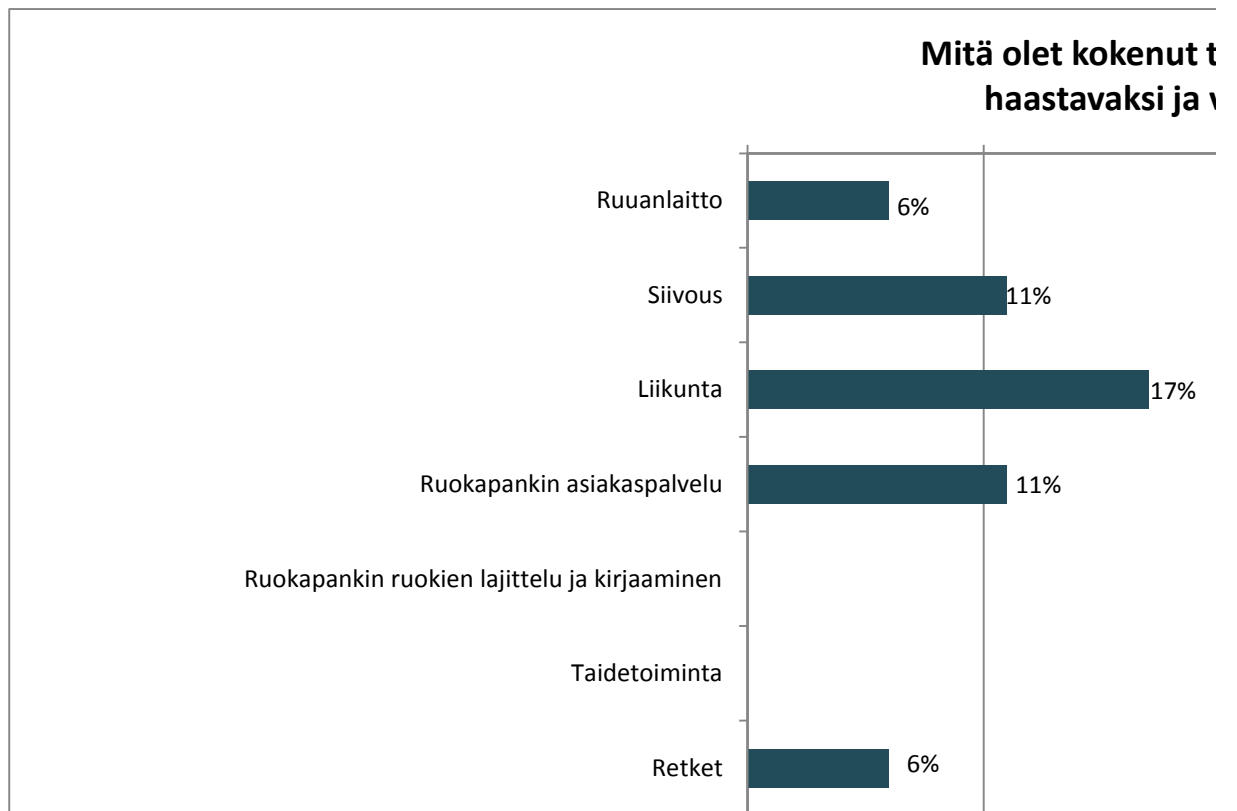
Nuorista 35 % olivat saaneet opiskelupaikan pajajakson aikana tai jälkeen. Tämä vastaus myös vahvistaa, että työpajalla nuori voimaantuu ja saa itseluottamusta. Nuorista 29 % kokivat, että he suvaitsevat enemmän erilaisuutta. Tämä vastaus tuo esiin, että ruokapankin asiakaspalvelussa toimiminen nostaa sieto-

kykyä kohdata erilaisuutta. Nuorista 12 % olivat saaneet työpaikan pajajakson aikana tai jälkeen osoittaa, että Haapajärven alueella on vähän nuorille työpaikkoja tarjolla. Lisäksi nuorista 12 % kokivat että elämäntilanne ei ollut muuttunut. Vastaus kuvastaa sitä, että nuoret ovat joko edelleen työpajalla ja työttömänä. Kukaan nuorista ei vastannut vaihtoehtoon, pajajaksosta ei ollut minulle hyötyä tai en saanut apua mihinkään.

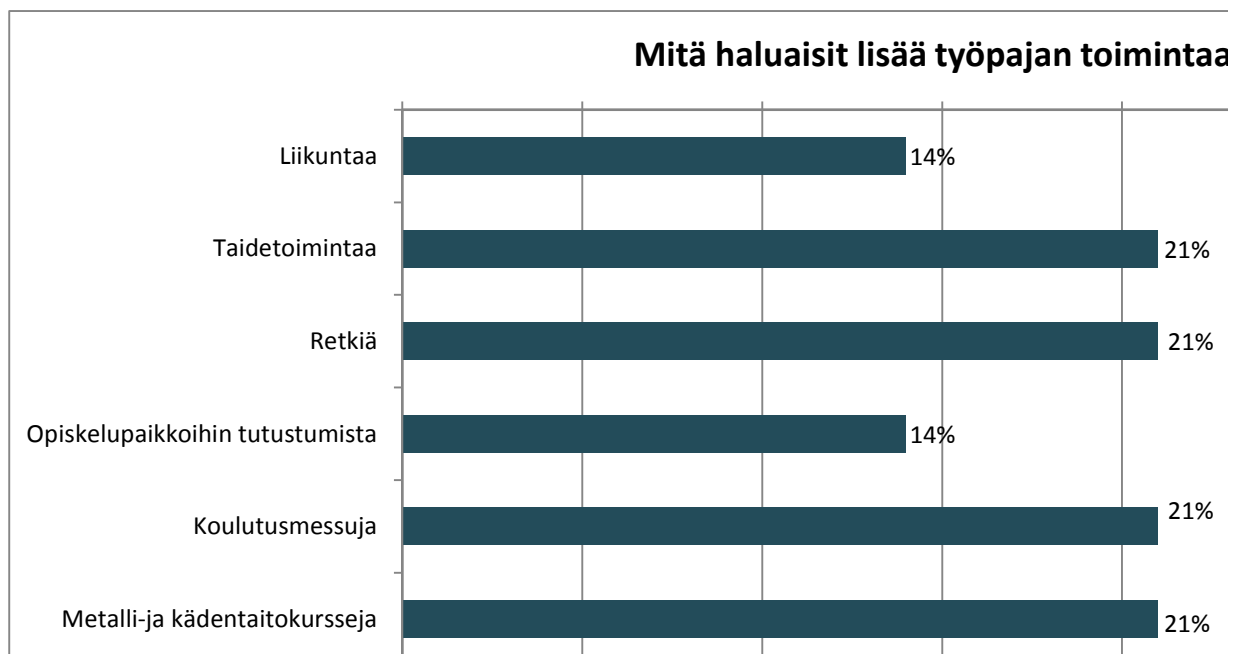
Kuvio 6. Mielekkyys

Kuviossa 6. Mielekkyys, kysyttiin mitä nuoret pitävät työpajatoiminnassa mukavana. Ylivoimaisesti nuoret pitivät mukavimpana ruuanlaittoa 50 %. Liikunta ja yhteinen ruokailu tulivat hyväksi kakkoseksi 44 %. Kolmanneksi tulivat 33 % ruokapankin lajittelu ja kirjaus, taidetoiminta, retket. Neljänneksi mukavinta nuorista oli ruokapankin asiakaspalvelu 22 %. Viidentenä olivat metalli- ja muut kädentaito kurssit, ulkotyöt, ja muu mikä 17 %. Vähiten mukavaa olivat opiskelupaikka tutustumiset 11 %. Nämä nuorten vastaukset kertovat, että työpajatoiminnassa kannattaa panostaa perusasioihin kuten, ruuanvalmistukseen, yhdessä syömiseen ja liikuntaan. Työpajalla työtoiminnot kannattaa suunnitella hyvin käytännönläheisiksi.

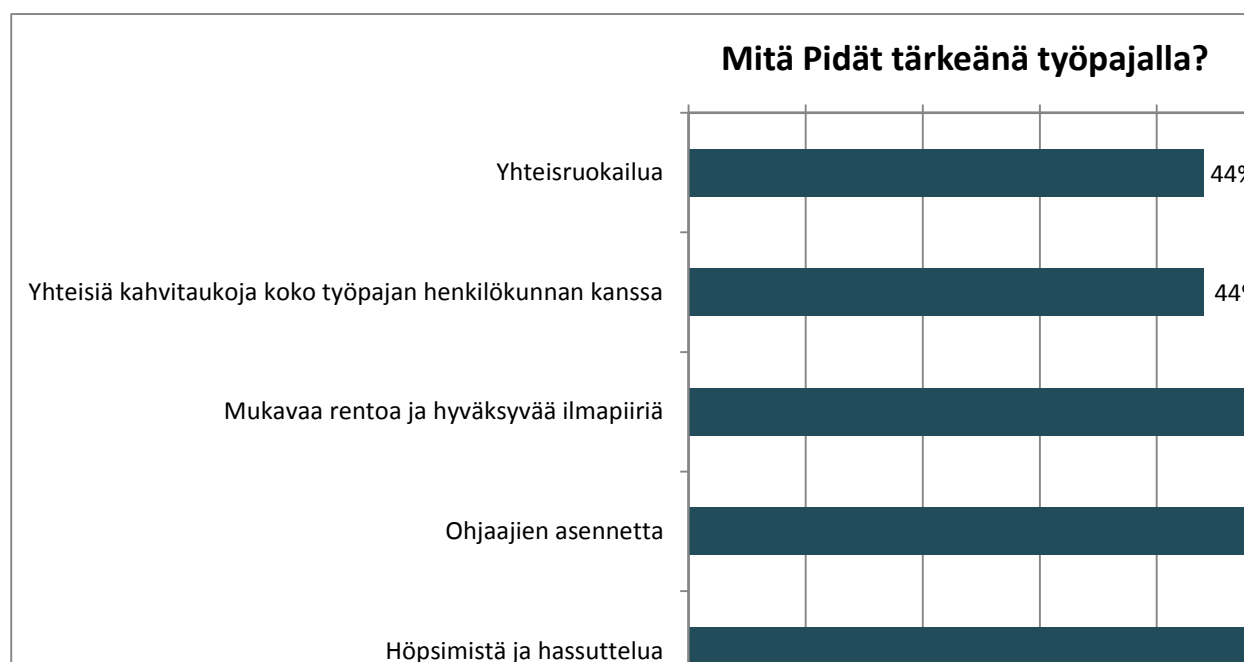
Kuvio 7. Haastavuus

Kuviossa 7. Haastavuus, nuorilta kysyttiin mitä he olivat kokeneet työpajatoiminnassa haastavaksi tai vaikeaksi. Vastaukset yllättivät, koska 61% nuorista kokivat että mikään ei ollut haastavaa tai vaikeaa työpajatoiminnassa. Nuorista 17% kokivat liikunnan haastavaksi ja vaikeaksi. Lisäksi 11% nuorista kokivat että siivous, ruokapankin asiakaspalvelu, opiskelupaikka tutustumiset, koulutusmessut, ja TE-toimiston järjestämät lyhytkurssit olivat haastavia tai vaikeita. Vain 6% prosenttia nuorista kokivat ruuanvalmistuksen, yhteisen ruokailun, retkille lähtemisen haastavaksi tai vaikeaksi. Tämä vastausten tulokset kertovat, että työpajan työtoiminnot on koottu hyvin nuorten tarpeita palvelevaksi kokonaisuudeksi.

Kuvio 8. Toiveita

Kuviossa 8. Toiveita, nuorilta kysyttiin mitä työtoimintoja he haluaisivat lisää työpajan toimintaan. Suurin prosenttiluku yllätti työvalmentajat, koska 36 % nuorista halusi tehdä ulkotöitä lisää. Ulkotyötehtävät voivat vaihdella pensasaitojen leikkauksesta liitereiden rakentamiseen. Vertaamalla kuviossa 6. annettuja vastauksia vain 17 % nuorista oli vastannut, että ulkotyö on mukavaa. Tämä vastaus tarvitsee lisäkysymyksiä, siitä mitä nuoret mieltävät ulkotyöksi. Nuorista 21 % halusivat lisää taidetoimintaa, retkiä, koulutusmessuja, metalli- ja kädentaitokursseja. Liikuntaa toivoi lisää 17 % nuorista. Tässä näkyy nuorten ristiriitainen suhtautuminen liikuntaan. Nuorista 7 % vain halusi TE-toimiston lyhytkursseja. Tämä vastaus tuo mielestäni esiin sen, että TE-palveluiden pitäisi kehittää toimintaansa vielä enemmän asiakaslähtöiseksi.

Kuvio 9. Tärkeällä työpajalla

Kuviossa 9. Tärkeää työpajaa, nuorilta kysyttiin mitä he pitävät työpajalla tärkeänä.

Vakuuttavaa oli että 89 % nuorista koki, että rentoa ja hyväksyvää ilmapiiriä arvostetaan eniten. Tämä oli meille koko yhdistyksen työntekijöille suurin kiitos ja tähän me olimme pyrkineet. Työvalmentajien asennetta nuoret pitivät tärkeänä 72 %, joka myös antoi valmentajille uskoa siihen, että valmennustyötä oli tehty oikein. Nuorista 61 % kokivat että huumori on tärkeää työpajaa. Höpsimistä ja hassuttelua pitivät tärkeänä 56 % nuorista ja 44 % nuorista yhteisruokailuja ja kahvitaukoja työpajan koko henkilökunnan kanssa.

Kyselyssä oli kaksi kysymystä, joihin sai vastata vapaasti. Ensimmäisessä kysymyksessä nuorilta kysyttiin mitä he muuttaisivat työpajan toiminnassa. Vastauksia tuli kahdeksan, joista viisi vastaajaa ei halunnut muuttaa yhtään mitään. Loput kolme vastaajaa antoivat aivan aiheesta palautetta. Yksi vastaaja olisi muuttanut EU:n ruoka-avustusten jaon ruokapankissa selkeämmäksi. Toinen toivoi enemmän käytännön asioita ja vähemmän turhia asioita mutta sitten toteasi, että ei muuttaisi paljoakaan. Kolmas antoi palautetta asioiden hoidosta. Hän olisi halunnut, että asiat hoidetaan nopeammin eikä viivytellä ja retkistä ilmoitetaan hyvissä ajoin.

Toisessa kysymyksessä nuorilta kysyttiin, mikä oli heidän tilanteensa nyt tällä hetkellä. Vastajia olivat 14 nuorta joista 13 olivat positiivisesti tulevaisuuteen suuntautuvia. Yksi vastaus oli tyhjä. Vastauksia olivat: ”Opiskelen ja käyn töissä😊 hoidan perhettä.” ”Hyvä! olen tällä hetkellä kotona rakkaan ja iloisen pojan kanssa.” sekä ”Tilanne on hyvä, opiskelut etenee aikatauluissa ja olen saanut työtä.” ja ”Kaikki on paremmin ku aijemmin.”

6 POHDINTAA

Tämä opinnäytetyö vahvisti minulle, että Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:n matalan kynnyksen työpajatoiminta on toimivaa ja vaikuttavaa. Webropol kyselyssä tuli esiin työpajan hyväksyvä ja rento ilmapiiri. Uskon että se on yksi tärkeimmistä asioista, kun valmennetaan nuoria, joilla on ollut usein ikäviä kokemuksia elämässään. Nuorille on tärkeää, että heidät hyväksytään sellaisena, kun he ovat. Työ- ja yksilövalmentajilta he odottavat aitoutta ja rehellisyyttä. Hyväksyvän ilmapiirin luominen vaatii yhdessä kulkemisen menetelmää. Kokemuksellista maailman tutkimista yhdessä, jossa vapaasti pohdiskellaan elämää ja jaetaan asioita. Yritetään nähdä ongelmat ja haasteet uudella tavalla. (Suoranta & Ryyänen 2014, 157-161) Työ- ja yksilövalmentajan ei tarvitse olla hyvä kaikissa asioissa. Joskus on myös hyvä asia, että valmentaja epäonnistuu jossain työtehtävässä. Näin nuoret näkevät, että me kaikki olemme ihmisenä epätäydellisiä. Jokainen meistä on joskus rähmällään elämäntiellä, siitä on vaan noustava ylös, jatkamaan elämää.

Parhaimmillaan yhteistyö nuoren ja valmentajan kanssa toimii, kun löydetään yhteisymmärrys. Ymmärrystä siihen, että mihin nuorella on työtoiminnoissa kykyä ja halua osallistua. Tämä vaatii työ- ja yksilövalmentajalta kokemusta ja vilpittöä kiinnostusta oppia tuntemaan nuoren ajatuksia.

Vertaamalla työpajatoimintoja uuteen nuorisolakiin avasi silmäni huomamaan, miten paljon me teemme valmennustyötä nuoren ohjaamiseksi koulutuspolulle. Valmennustyö lähtee pienistä askeleista, kun nuori saapuu työpajalle. Nuoren aikaisemmat kokemukset vaikuttavat siihen, paljonko hän tarvitsee tu-

kea ja aikaa yksilö- ja työvalmentajalta. Valmennuksessa tarvitaan paljon kärsivällisyyttä molemmilta osapuolilta, että edes osa tavoitteista saavutetaan. Joskus voi käydä myös niin, että nuori ei kykene ahdistuksen ja pelkojen vuoksi hakeutumaan koulutukseen, saati sitten työelämään. Usein kaiken takana on koulukiusaaminen, joka on vienyt nuorelta kaiken itseluottamuksen. Silloin tärkeää että nuorta tuetaan hakeutumaan terapiaan. Valmennusta jatketaan niin kauan, kun vain se on mahdollista.

Nuorten kanssa yhdessä työskentely antaa joskus työvalmentajalle tunteen, että hän on etuoikeutettu. Nuoret saattavat työnohessa kertoa tunteistaan ja unelmistaan. On mahtavaa, kun työpajalla nuoret, jotka kuuntelevat ruuanlaiton ohessa radiota ja yhtäkkiä puhkeavat laulamaan yhdessä radion tahtiin. Silloin on työpajalla saavutettu jotain sellaista, joka mittaamattoman arvokasta. Näitä pieniä arjen ihmeitä tapahtuu työpajalla koko ajan ja se antaa omalle työlle valmentajana suuren merkityksen.

Työpajalla nuoret tulevat ja menevät ja välillä palaavat takasin työpajalle. On hienoa huomata, että jotkut nuoret palaavat vuosien jälkeen kertomaan elämästään ja onnistumisistaan. Silloin tuntee vanhemman ylpeyttä siitä, että on ollut hetken vaikuttamassa ja rinnalla kulkemassa nuoren elämässä.

Kiitän opinnäytetyöni valmistumisesta hyvää työyhteisöä ja tietenkin työpajan ihania nuoria. Kiitos!

LÄHTEET

Alanen Olli & Kotkavuori Aapo 2014, Välittämisen ammattilaiset, Vamoksen käsikirja etsivään nuorisotyöhön. Helsinki: Libris Oy

Alhanen, Kai 2013. John Dewey'n kokemusfilosofia. Helsinki: Hakapaino

Feodotoff Jaana, Leppäkari Heidi & Timonen Päivi 2016. Koordinaatit nuorten tieto- ja neuvontatyöhön. Mustasaari: KTMP Group Oy

Finlex- Suomen Laki. He 111 2016 vp. Viitattu 25.2 2017.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa>)

Haapajärven kaupunki 2017. Päihdeohjelma. Viitattu 28.3.2017.<http://www.haapajarvi.fi>

Hirsijärvi Sirkka & Hurme Helena 2001. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino

Hämäläinen, Tuija & Palo, Susanna 2014. Työpajapedagogiikka. Valmennuksen pedagogisia lähtökohtia työpajalla. Valtakunnallinen työpajayhdistys. Helsinki: Star-Offset Oy

Komonen Katja 2007. Puhuttu paikka. Nuorten työpajatoiminnan rakentuminen työpaja kerronnassa/ Mikkelin ammattikorkeakoulu/ A: Tutkimuksia ja raportteja –Research Reports. Viitattu 22.2.2017.
http://www.mamk.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/mamk/embeds/mamkwwwstructure/21779_puhuttu_paikka.pdf

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry 2017. Yhdistyksen Historia. Viitattu 15.2.2017.
<http://snack.fi/yhdistyksen-historiaa/>

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry 2017. Työpaja. Viitattu 15.2.2017.
<http://snack.fi/tyopaja>

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry 2017. Ruokapankki. Viitattu 15.2. 2017. <http://www.snack.fi/ruokapankki>

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry 2017. Oppilasyhteistyö. Viitattu 15.2.2017. <http://snack.fi/> oppilasyhteistyö

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry 2017. Etsivä nuorisotyö. Viitattu 17.2.2017. <http://snack.fi/karttu>

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry 2017. Mammakerho. Viitattu 17.2.2017. <http://snack.fi/mammakerho>

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry 2017. Jokilaaksojen Ohjaamo. Viitattu 17.2.2017. <http://snack.fi/> ohjaamo

Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry 2017. Toimintakertomus 2016. Viitattu 17.2.2017. <http://snack.fi/toimintakertomus>

Kiilakoski, Tomi & Kinnunen, Viljami & Djupsund, Ronnie 2016. Miksi nuorisotyötä tehdään? Humanistinen Ammattikorkeakoulu. Julkaisuja 5. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 169.

Järvelä, Sampo & Joutsi, Else & Koskela, Virpi & Natri, Tommi 2008. Valtakunnallinen työpajayhdistys. Tampere: Juvenes - paino Oy.

Mikkola Auli, 2017, haastattelu, Haapajärvi

Rapo, Aini 2012, Runo.

Soisalo Raul 2012. Särkyvä mieli – lasten ja nuoren psyykinen oireilu. Tallinna: A Printon Trukikoda

Suoranta Juha & Ryytänen Sanna 2014. Taisteleva Tutkimus. Helsinki: Into Kustannus Oy

Walden, Jaana 2016. Nuorisolaki uudistus HE111/2016vp luento 16.-17.11.2016 Pohjois- Pohjanmaan alueelliset työpajapäivät/ Pudasjärvi: Pikku-Syötteen Nuoriso-keskus.

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry 2016. Työpajatoiminta Suomessa. Viitattu 12.4.2017. <https://www.tpy.fi/tyopajatoiminta-suomessa/>

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry 2017. Laadullinen mittaristo Sovari. Viitattu 18.3.2017. <https://www.tpy.fi/kehittaminen/laadullinen-mittaristo/>